

2025/1734

13.8.2025.

ODLUKA (EU) 2025/1734 EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE

od 31. srpnja 2025.

o zaštitnim mjerama u vezi s pristupom središnjih drugih ugovornih strana prekonocnom kreditu Eurosustava u sustavu TARGET (ESB/2025/29)

UPRAVNO VIJEĆE EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno prvu i četvrtu alineju članka 127. stavka 2. i članak 127. stavak 5.,

uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, a posebno njegov članak 3. stavak 1. i članke 17., 18. i 22.,

budući da:

- (1) U skladu sa Smjernicom (EU) 2022/912 Europske središnje banke (ESB/2022/8) ⁽¹⁾, nacionalne središnje banke država članica čija je valuta euro (dalje u tekstu: „nacionalne središnje banke iz europodručja”) mogu središnjim drugim ugovornim stranama odobriti prekonocni kredit putem namjenskog kriznog instrumenta (dalje u tekstu: „kredit središnje druge ugovorne strane”). Takve središnje druge ugovorne strane moraju biti osnovane u europodručju i ispunjavati zahtjeve za pristup propisane u Smjernici (EU) 2022/912 (ESB/2022/8) (dalje u tekstu: „prihvatljive središnje druge ugovorne strane”). U slučajevima kada prihvatljive središnje druge ugovorne strane nisu vratile unutardnevni kredit na kraju dana, one mogu pristupiti kreditu središnje druge ugovorne strane automatskim obnavljanjem nepodmirenog unutardnevnog kredita bez potrebe za prethodnim odobrenjem Upravnog vijeća.
- (2) U pogledu eura kao valute, središnje banke Eurosustava zajedno obavljaju funkciju središnje banke izdanja u odnosu na središnje druge ugovorne strane. S obzirom na tu funkciju, uspostavljeni su zahtjevi koji se odnose na zaštitne mjere u vezi s financijskom stabilnošću i dobrim upravljanjem likvidnosnim rizikom koje prihvatljive središnje druge ugovorne strane moraju ispuniti, kao i metoda procjene usklađenosti s tim zahtjevima.
- (3) Zaštitne mjere u vezi s kreditima središnje druge ugovorne strane potrebne su kako bi se osiguralo da samo prihvatljive središnje druge ugovorne strane koje su financijski stabilne i imaju uspostavljeno dobro upravljanje likvidnosnim rizikom mogu pristupiti kreditu središnje druge ugovorne strane. Dobrim upravljanjem likvidnosnim rizikom osigurava se da prihvatljive središnje druge ugovorne strane imaju uspostavljene odgovarajuće kontrole likvidnosnog rizika, što uključuje krizne scenarije u kojima se od prihvatljivih središnjih drugih ugovornih strana ne očekuje da pribjegavaju kreditu središnje druge ugovorne strane ili, ako je takav pristup dostupan središnjim drugim ugovornim stranama koje imaju odobrenje za rad kao kreditne institucije u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, operacijama monetarne politike Eurosustava. Zaštitne mjere u vezi s financijskom stabilnošću i dobrim upravljanjem likvidnosnim rizikom trebale bi se primjenjivati na sve prihvatljive središnje druge ugovorne strane, uključujući one koje imaju odobrenje za rad kao kreditne institucije u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013.
- (4) Središnje banke Eurosustava trebale bi ocjenjivati usklađenost prihvatljivih središnjih drugih ugovornih strana sa zahtjevima koji se odnose na zaštitne mjere u vezi s financijskom stabilnošću i dobrim upravljanjem likvidnosnim rizikom na način okrenut prema budućnosti. Stoga se prihvatljive središnje druge ugovorne strane moraju uskladiti s tim zahtjevima, kontinuirano i bez ikakve sumnje u pogledu njihove stalne i buduće usklađenosti. Usklađenost s regulatornim zahtjevima utvrđenima na temelju Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ u vezi s kapitalom, iznosom nadoknade, jamstvenim fondom, drugim financijskim sredstvima i kontrolama likvidnosnog rizika nužan je, ali ne i dovoljan uvjet za procjenu financijske stabilnosti i dobrog upravljanja likvidnosnim rizikom, koju provode središnje banke Eurosustava u vezi s odobravanjem pristupa kreditu središnje druge ugovorne strane.

⁽¹⁾ Smjernica (EU) 2022/912 Europske središnje banke od 24. veljače 2022. o Transeuropskom automatiziranom sustavu ekspresnih novčanih transakcija u realnom vremenu na bruto načelu nove generacije (sustav TARGET) i stavljanju izvan snage Smjernice ESB/2012/27 (ESB/2022/8) (SL L 163, 17.6.2022., str. 84., ELI: <http://data.europa.eu/eli/guideline/2022/912/oj>).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/648/oj>).

- (5) Kako bi se osigurala usklađenost s odredbama iz ove odluke, potrebno je odrediti ovlasti Upravnog vijeća za odlučivanje o diskrecijskim mjerama u slučajevima kada prihvatljiva središnja druga ugovorna strana ne ispunjava zahtjeve koji se odnose na zaštitne mjere u vezi s financijskom stabilnošću i dobrim upravljanjem likvidnosnim rizikom. Potrebno je utvrditi i sankcije koje se primjenjuju u slučajevima u kojima je pristup središnje druge ugovorne strane kreditu središnje druge ugovorne strane ograničen, a središnja druga ugovorna strana premašuje ograničenu razinu pristupa ili pribjegava kreditu središnje druge ugovorne strane kršeći relevantne zahtjeve koji se odnose na kontrole likvidnosnog rizika. U vezi s kaznama, između upravitelja komponenti sustava TARGET i funkcija središnje banke izdanja pri središnjim bankama Eurosustava trebala bi postojati dostatna komunikacija kako bi se osigurala usklađenost s načelom *ne bis in idem*.
- (6) Prema potrebi, zahtjevi koji se odnose na zaštitne mjere u vezi s financijskom stabilnošću i dobrim upravljanjem likvidnosnim rizikom, uključujući povezane diskrecijske mjere i primjenjive kazne, trebali bi se odražavati u ugovornim aranžmanima sklopljenim između prihvatljivih središnjih drugih ugovornih strana i nacionalnih središnjih banaka iz europa područja u vezi s kreditom središnje druge ugovorne strane.
- (7) Radi pravne sigurnosti, datum početka primjene ove Odluke trebalo bi uskladiti s datumom primjene izmjena Smjernice (EU) 2022/912 (ESB/2022/8) koje se odnose na kredit središnje druge ugovorne strane, što je 6. listopada 2025.,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Definicije

Za potrebe ove Odluke primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „središnja druga ugovorna strana” znači središnja druga ugovorna strana koja ima odobrenje za rad u skladu s Uredbom (EU) br. 648/2012;
2. „prihvatljiva središnja druga ugovorna strana” znači prihvatljiva središnja druga ugovorna strana kako je definirana u članku 2. točki (26.a) Smjernice (EU) 2022/912 (ESB/2022/8);
3. „kredit središnje druge ugovorne strane” znači kredit središnje druge ugovorne strane kako je definiran u članku 2. točki (18.a) Smjernice (EU) 2022/912 (ESB/2022/8);
4. „NSB iz europa područja” znači nacionalna središnja banka iz europa područja kako je definirana u članku 2. točki (27) Smjernice (EU) 2022/912 (ESB/2022/8);
5. „središnja banka Eurosustava” znači Europska središnja banka (ESB) ili NSB iz europa područja,
6. „aranžman privatnog financiranja” znači aranžman financiranja koji nije zaduživanje, a koji može biti dostupan putem NSB-a iz europa područja;
7. „privatni pružatelj likvidnosti” znači pružatelj likvidnosti koji nije NSB iz europa područja.

Članak 2.

Zahtjevi koji se odnose na zaštitne mjere u pogledu financijske stabilnosti

1. Kako bi se zaštitila njihova financijska stabilnost, prihvatljive središnje druge ugovorne strane kontinuirano ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
 - (a) kapitalne zahtjeve u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 648/2012;
 - (b) zahtjeve za iznos nadoknade u skladu s člankom 41. Uredbe (EU) br. 648/2012;
 - (c) zahtjeve u vezi s unaprijed financiranim financijskim sredstvima u skladu s člancima 42. i 43. Uredbe (EU) br. 648/2012.

2. U slučaju neispunjavanja obveza člana sustava poravnania središnje druge ugovorne strane ako središnja druga ugovorna strana provodi svoj postupak upravljanja neispunjenim obvezama u skladu s člancima 45. i 48. Uredbe (EU) br. 648/2012 te zbog toga upotrebljava iznose nadoknade člana sustava poravnania koji ne ispunjava svoje obveze i unaprijed financirana financijska sredstva iz članaka 42. i 43. Uredbe (EU) br. 648/2012, primjenjuje se sljedeće:

- (a) središnja druga ugovorna strana raspolaže dostatnim unaprijed financiranim financijskim sredstvima, uključujući iznose nadoknade člana sustava poravnania koji ne ispunjava svoje obveze i unaprijed financirana financijska sredstva, kako je određeno u člancima 42. i 43. Uredbe (EU) br. 648/2012, za pokrivanje kreditnih gubitaka nastalih kao rezultat postupka upravljanja neispunjenim obvezama;
- (b) na temelju procjene provedene u skladu s člankom 4. središnje banke Eurosustava mogu odlučiti privremeno izuzeti od primjene zahtjeva iz stavka 1. točke (c) ako središnja druga ugovorna strana predstavi plan za nadopunu unaprijed financiranih financijskih sredstava, kako je propisano u člancima 42. i 43. Uredbe (EU) br. 648/2012, na vjerodostojan i pravodoban način.

3. Nijedna središnja druga ugovorna strana za koju se smatra da propada ili je vjerojatno da će propasti, kako je utvrđeno u članku 22. Uredbe (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća (*), ne smatra se financijski stabilnom.

Članak 3.

Zahtjevi koji se odnose na zaštitne mjere za dobro upravljanje likvidnosnim rizikom

1. Kako bi se zaštitilo njihovo dobro upravljanje likvidnosnim rizikom u odnosu na euro, prihvatljive središnje druge ugovorne strane kontinuirano ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- (a) imaju uspostavljene kontrole likvidnosnog rizika kako bi se osiguralo da pristup kreditu središnje druge ugovorne strane ili, ako je takav pristup dostupan središnjim drugim ugovornim stranama koje imaju odobrenje za rad kao kreditne institucije u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013, da pristup operacijama monetarne politike Eurosustava:
 - i. bude krajnja mjera;
 - ii. nije ograničen na scenarije koji zbog svoje ozbiljnosti mogu predstavljati značajne izazove za upravljanje likvidnošću središnje druge ugovorne strane („krizni scenariji”);
 - iii. predstavlja privremeni izvor financiranja na temelju vjerodostojnog plana za nadoknadu iznosa upotrijebljenog po kreditu središnje druge ugovorne strane ili, ako je takav pristup dostupan središnjim drugim ugovornim stranama koje imaju odobrenje za rad kao kreditne institucije u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013, u okviru operacija monetarne politike Eurosustava što je prije moguće;
 - iv. ne služi za ispunjavanje obveza plaćanja u odnosu na valute koje nisu euro;
- (b) ispunjava zahtjeve u vezi s kontrolama likvidnosnog rizika u skladu s člankom 44. Uredbe (EU) br. 648/2012.

2. U slučaju neispunjavanja obveza člana sustava poravnania središnje druge ugovorne strane ako središnja druga ugovorna strana provodi svoj postupak upravljanja neispunjenim obvezama u skladu s člancima 45. i 48. Uredbe (EU) br. 648/2012 te zbog toga upotrebljava likvidna sredstva iz članaka 44. Uredbe (EU) br. 648/2012, primjenjuje se sljedeće:

- (a) u pogledu zahtjeva iz stavka 1. točke (a), procjena provedena u skladu s člankom 4. može se provesti nakon što središnja druga ugovorna strana završi postupak upravljanja neispunjenim obvezama;
- (b) na temelju procjene provedene u skladu s člankom 4. središnje banke Eurosustava mogu odlučiti privremeno izuzeti od primjene zahtjeva iz stavka 1. točke (b) ako središnja druga ugovorna strana predstavi plan za nadopunu likvidnih sredstava, kako je propisano u članku 44. Uredbe (EU) br. 648/2012, na vjerodostojan i pravodoban način.

(*) Uredba (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 te direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/23/oj>).

3. Za potrebe procjene usklađenosti središnje druge ugovorne strane sa stavkom 1. točkom (a), može se uzeti u obzir sljedeće:

- (a) likvidnosni rizik zbog prekomjernog oslanjanja na jednu vrstu aranžmana privatnog financiranja;
- (b) likvidnosni rizik zbog prekomjernog oslanjanja na premalo privatnih pružatelja likvidnosti;
- (c) likvidnosni rizik zbog malog broja privatnih pružatelja likvidnosti središnje druge ugovorne strane koji imaju pristup operacijama monetarne politike Eurosustava.

4. U odnosu na stavak 1. točku (b), središnje banke Eurosustava mogu uzeti u obzir sljedeće za potrebe procjene u kojoj su mjeri aranžmani privatnog financiranja prethodno ugovoreni i vrlo pouzdani, uključujući u stresnim tržišnim uvjetima:

- (a) opseg i stupanj dubinske analize koju središnja druga ugovorna strana provodi u odnosu na aranžmane privatnog financiranja;
- (b) sveobuhvatnost i učestalost testiranja pristupa aranžmanima privatnog financiranja, te metodologija i kontekst testiranja otpornosti na stres koji se upotrebljavaju u tu svrhu;
- (c) potvrđivanje rezultata testiranja, posebno u vezi s procijenjenim iznosima osiguravanja likvidnosti na temelju aranžmana privatnog financiranja.

Članak 4.

Procjena zaštitnih mjera

1. Središnje banke Eurosustava provode procjene usklađenosti prihvatljivih središnjih drugih ugovornih strana sa zahtjevima koji se odnose na zaštitne mjere u vezi s financijskom stabilnošću i dobrim upravljanjem likvidnosnim rizikom iz članaka 2. i 3. na tromjesečnoj osnovi i na način okrenut budućnosti.

2. Ako dođe do događaja između tromjesečnih procjena iz stavka 1. koji bi mogao izazvati zabrinutost u vezi s financijskom stabilnošću i upravljanjem likvidnosnim rizikom prihvatljive središnje druge ugovorne strane, središnje banke Eurosustava također provode povremene procjene usklađenosti prihvatljive središnje druge ugovorne strane sa zahtjevima vezanim za financijsku stabilnost i dobro upravljanje likvidnosnim rizikom iz članaka 2. i 3., uključujući putem ad hoc pojačanih provjera i na način okrenut budućnosti.

3. Za potrebe procjena iz stavaka 1. i 2. mogu se uzeti u obzir sljedeće informacije:

- (a) kvantitativne informacije o kapitalu, iznosu nadoknade, jamstvenom fondu, drugim financijskim sredstvima i kontrolama likvidnosnog rizika o kojima se izvješćuje u kontekstu Uredbe (EU) br. 648/2012;
- (b) sve dodatne informacije o kapitalu, iznosu nadoknade, jamstvenom fondu, drugim financijskim sredstvima i kontrolama likvidnosnog rizika;
- (c) informacije o elementima navedenim u članku 3. stavku 1. točki (a) u odnosu na kontrole likvidnosnog rizika središnje druge ugovorne strane vezane za stresne situacije;
- (d) sve druge informacije koje se smatraju relevantnima, posebno ako izazivaju značajne zabrinutosti u pogledu financijske stabilnosti središnje druge ugovorne strane, dobrog upravljanja likvidnosnim rizikom, općeg okvira za upravljanje rizicima te upravljanja.

4. Prihvatljiva središnja druga ugovorna strana dostavlja informacije iz stavka 3. ako to zatraži odgovarajući NSB iz europa područja.

Članak 5.

Diskrecijske mjere

1. Upravno vijeće može odlučiti donijeti, revidirati ili ukinuti diskrecijske mjere vezane za kredit središnje druge ugovorne strane na temelju načela opreznosti. Ove mjere primjenjuje odgovarajući NSB iz europa područja i one uključuju:

- (a) odbijanje, ograničavanje upotrebe ili primjenu dodatnih korektivnih faktora na imovinu koja je mobilizirana kao kolateral za potrebe kredita središnje druge ugovorne strane;
- (b) ograničavanje, obustava ili prekid pristupa kreditu središnje druge ugovorne strane, kako je određeno u stavicima od 3. do 7.

2. Upravno vijeće osigurava da se mjere iz stavka 1. poduzimaju na razmjeran i nediskriminirajući način te da su opravdane.
3. Osim ako Upravno vijeće odluči drukčije, središnja druga ugovorna strana koja ne ispunjava zahtjeve iz članaka 2. i 3. ima automatski ograničen pristup kreditu središnje druge ugovorne strane na temelju načela opreznosti. Ako usklađenost nije ponovno uspostavljena odgovarajućim i pravodobnim mjerama najkasnije u roku od 16 tjedana od datuma utvrđivanja neusklađenosti sa zahtjevima iz članaka 2. i 3. na temelju procjena iz članka 4., pristup središnje druge ugovorne strane kreditu središnje druge ugovorne strane obustavlja se na temelju načela opreznosti. Ove mjere primjenjuje odgovarajući NSB iz europodručja.
4. Ne dovodeći u pitanje mjere iz stavka 3., pristup kreditu središnje druge ugovorne strane može se ograničiti ili obustaviti na temelju načela opreznosti za prihvatljivu središnju drugu ugovornu stranu za koju su informacije, koje su potrebne radi procjena predviđenih člankom 4., nepotpune ili nisu stavljene na raspolaganje središnjim bankama Eurosustava. Pristup se ponovno uspostavlja nakon što relevantne informacije postanu dostupne središnjim bankama Eurosustava i nakon što se procijeni da središnja druga ugovorna strana ispunjava zahtjeve iz članaka 2. i 3.
5. Nakon ograničenja pristupa kreditu središnje druge ugovorne strane predviđenog ovim člankom, odgovarajuća prihvatljiva središnja druga ugovorna strana može zadržati ograničenu razinu pristupa kreditu središnje druge ugovorne strane. Osim ako Upravno vijeće odluči drukčije, ta ograničena razina pristupa odgovara razini korištenja kredita središnje druge ugovorne strane u trenutku kada središnje banke Eurosustava saznaju za:
 - (a) u slučaju iz stavka 3., neusklađenost odgovarajuće prihvatljive središnje druge ugovorne strane sa zahtjevima iz članaka 2. i 3.;
 - (b) u slučaju iz stavka 4., nepotpunost ili nedostupnost informacija potrebnih za procjene predviđene člankom 4.
6. U slučaju obustave pristupa kreditu središnje druge ugovorne strane predviđene ovim člankom, svi nepodmireni krediti odmah i u cijelosti dospijevaju na naplatu.
7. U slučaju prekida pristupa kreditu središnje druge ugovorne strane predviđenog u ovom članku, svi nepodmireni krediti odmah i u cijelosti dospijevaju na naplatu, a središnja druga ugovorna strana na koju se prekid primjenjuje odmah prestaje ispunjavati uvjete za pristup kreditu središnje druge ugovorne strane.

Članak 6.

Kazne u vezi sa zaštitnim mjerama i diskrecijskim mjerama

1. Osim ako Upravno vijeće odluči drukčije, odgovarajući NSB iz europodručja primjenjuje kazne u sljedećim slučajevima:
 - (a) ako je pristup središnje druge ugovorne strane kreditu središnje druge ugovorne strane ograničen u skladu s člankom 5., a središnja druga ugovorna strana premašuje ograničenu razinu pristupa; ili
 - (b) ako središnja druga ugovorna strana pribjegne kreditu središnje druge ugovorne strane kršeći članak 3. stavak 1. točku (a).
2. Kazne iz stavka 1. izriču se u obliku kamatnih stopa koje se izračunavaju u skladu s:
 - (a) Prilogom I. dijelom II. člankom 12.a stavkom 3. točkom (a) Smjernici (EU) 2022/912 (ESB/2022/8), ako se slučaj naveden u stavku 1. točki (a) ili točki (b) ostvari po prvi put tijekom bilo kojeg razdoblja od dvanaest mjeseci;
 - (b) Prilogom I. dijelom II. člankom 12.a stavkom 3. točkom (b) Smjernice (EU) 2022/912 (ESB/2022/8), ako se slučaj naveden u stavku 1. točki (a) ili točki (b) ostvari najmanje dva puta u istom razdoblju od dvanaest mjeseci.
3. Kamatne stope kazne iz stavka 2. primjenjuju se na:
 - (a) u slučaju iz stavka 1. točke (a), iznos upotrijebljen po kreditu središnje druge ugovorne strane koji premašuje ograničenu razinu pristupa utvrđenu kao dopušteno ograničenje; ili
 - (b) u slučaju iz stavka 1. točke (b), puni iznos upotrijebljen po kreditu središnje druge ugovorne strane.

*Članak 7.***Provedba putem ugovornih aranžmana**

Nacionalne središnje banke iz europodručja poduzimaju potrebne mjere za provedbu članaka od 2. do 6. putem ugovornih aranžmana s prihvatljivim središnjim drugim ugovornim stranama, kada je primjenjivo, do datuma iz članka 8. stavka 2.

*Članak 8.***Stupanje na snagu**

1. Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Primjenjuje se od 6. listopada 2025.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 31. srpnja 2025.

Predsjednica ESB-a
Christine LAGARDE
